

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Kirjaamo

PL 1

13035 AVI

kirjaamo.etela@avi.fi

Viite ESAVI/39736/2024

**Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastaus 19.2.2025 AVI:n
lähettämään lisäselvityspyyntöön Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen
A- ja B-kiireellisille tehtäville hälytetyistä muodostelmista**

1. Taustaa

Aluehallintovirasto teki Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen A- ja B-kiireelliselle tehtävälle hälytetyistä muodostelmista selvityksen osana Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokseen syksyllä 2024 kohdistamaansa valvontakäyntiä. Selvitystyössä kävi ilmi, että pelastuslaitoksella on ollut touko-syyskuun 2024 aikana kaikkiaan 151 sellaista A- tai B-kiireellistä tehtävää, joissa ensimmäinen hälytysvaste ei ole täyttänyt pelastusryhmän vaatimusta. Näistä tehtävistä oli kaikkiaan 52 sellaista tehtävää, joissa pelastustoiminnan johtaja on arvioinut paikalle saadut henkilöstö- ja/tai kalustoresurssit riittämättömiksi tilanteen alussa. Näiden 52 tehtävän joukossa oli 36 sellaista tehtävää, joihin ei ollut hälytetty lisäyksikköä.

Aluehallintovirasto käynnisti aiheesta valvonta-asian. Valvonta-asian käynnistämisen perusteena on asian merkittävyys lain tarkoittaman tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen pelastustoiminnan suorittamisen sekä toimenpiteiden viivytyksettömän ja tehokkaan suorittamisen kannalta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut samaa aihetta koskevan kantelun syksyllä 2024. Aluehallintovirasto on päättänyt siirtää kantelun (ESAVI 40515/2024) käsittelyn hoidettavaksi tämän valvonta-asian yhteydessä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto lähetti 4.12.2024 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle selvityspyynnön A ja B-tehtävään hälytetyistä muodostelmista 1.1.–30.11.2024 väliseltä ajalta. Hyvinvointialue päätti selvityksen antamisesta 3.2.2025 (AH 10 §). Saatuaan selvityksen aluehallintovirasto pyysi selvityksessä viitatus, pelastuslaitoksen laatiman ohjeen ”Vajaavahvuisten yksiköiden automaattinen täydentäminen” itselleen.

Edellä mainitun lisäksi Aluehallintovirasto on selvittänyt itse Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen A- ja B-kiireellisten tehtävien ensimmäistä hälytysvastetta onnettomuustietojärjestelmä Prontosta ajalta 16.11.2024–15.2.2025. Aluehallintovirasto totesi, että laaditun uuden toimintaohjeen jälkeen puutteet muodostelmien hälyttämisestä ovat vähentyneet.

Aluehallintovirasto totesi myös, että ratkaiseminen edellyttää pidempää tarkastelujaksoa, jotta voidaan todeta hälyttämisessä olevien käytäntöjen muuttuneen riittävällä tasolla ja pysyvästi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle esitettiin 19.2.2025 lisäselvityspyyntö, jonka mukaan sen tulee 29.8.2025 mennessä selvittää A- ja B-kiireellisten tehtävien osalta toteutuneet ensimmäiset hälytysvasteet ajalta 1.1.–31.7.2025.

Aluehallintovirasto selvitti toteutuneita hälytysvasteita vielä uudelleen huhtikuussa 2025. Tässä selvityksessä kävi ilmi, että helmi–maaliskuun 2025 aikana oli lukuisia sellaisia A- ja B-kiireellisiä tehtäviä, joihin hälytettiin pelastusryhmää pienempi muodostelma. Tällä ajanjaksolla oli myös sellaisia korkeariskisiä tehtäviä, joissa hälytysvaste oli pelastusryhmäksi täydennetty viiveellä. Viive on aiheuttanut tilanteen, jossa AVI:n näkemyksen mukaan pelastustoimintaa ei ole voitu aloittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Havaitut

puutteet olivat aluehallintoviraston mielestä niin merkittäviä, että valvonta-asia otettiin uudelleen käsittelyyn, AVI valmisti asiasta korjausmääräysluonnoksen, joka lähetettiin hyvinvointialueelle lausuttavaksi ennen päätöksentekoa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus käsitteli selvityspyynnön 26.5.2025. Lausunnossa tuotiin esiin pelastusyksiköiden hälyttämiseen liittyvä ohje, jonka avulla ongelma pyrittiin ratkaisemaan.

Aluehallintovirasto antoi 2.6.2025 edellä mainitun selvityspyynnön mukaan annetun vastauksen perusteella korjausmääräyksen, jonka mukaan huomattavat puutteet pelastustoiminnan palvelutasossa tulee korjata 9.6.2025 mennessä siten, että pelastustoimen kiireellisille tehtäville hälytetään ensimmäisessä hälytysvasteessa vähintään pelastusryhmän (1+3) kokoinen muodostelma. Muodostelma voi koostua useasta eri yksiköstä.

2. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastaus 19.2.2025 AVI:n lähettämään lisäselvityspyyntöön

2.1. Luettelo 1.1.-31.7.2025 väliseltä ajalta niistä A- ja B-kiireellisistä tehtävistä, joihin ensimmäisessä hälytysvasteessa on hälytetty pelastusryhmää pienempi muodostelma.

Luettelo (liite 1) sisältää selvityspyynnön mukaisesti seuraavat tiedot: hälytysselosteen numero, päivämäärä, ensimmäisen hälytysvasteen yksikkö/yksiköt ja niiden vahvuus, tehtävän kiireellisyysluokka (ERICA) sekä tehtävätyyppi. Ensimmäiseen hälytysvasteeseen luetaan yksiköt, joiden hälytysaika on enintään 30 sekuntia myöhemmin kuin ensimmäisen hälytetyn yksikön Pronto-järjestelmään kirjautunut hälytysaika.

Tehtäviä aikavälillä 1.1.2025–31.7.2025 oli yhteensä 2095, joissa tavoitevahvuus 1+3 ei toteutunut 76 (3,6%) tehtävässä

2.2. Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei ole täydennetty pelastusryhmäksi.

Liitteessä 2. on esitetty luettelo, jossa on 62 tehtävää, joita ei täydennetty tehtävän aikana pelastusryhmäksi.

2.3. Selvitys vuoden 2025 aikana tehdyistä toimenpiteistä, joilla pelastuslaitos on korjannut hälyttämiseen liittyviä ohjeitaan tai käytäntöjään A- ja B-tehtävälle hälytettävää muodostelmaa koskien.

Korjausmääräyksissä kuvatut puutteet korjattiin määräaikaan 9.6.2025 mennessä. Pelastuslaitoksen tilannekeskus täydentää reaaliaikaisesti ympäri vuorokauden hätäkeskuksen tietojärjestelmän (ERICA) tiedot siten, että mahdolliset vajaavahvuiset yksiköt otetaan huomioon hälytysvastetta laadittaessa.

Tilanteessa, jossa yhden yksikön tehtävälle hälytettäisiin ns. vajaavahvuinen yksikkö, lähtö täydentyy nyt automaattisesti siten, että tehtävälle hälytetään myös toinen yksikkö. Tällöin toteutuu pelastustoiminnan suunnitteluohjeessa ja AVI:n korjausmääräyksessä kuvattu tavoite siitä, että pelastustoimen kiireellisille tehtäville hälytetään ensimmäisessä hälytysvasteessa vähintään pelastusryhmän (1+3) kokoinen muodostelma.

Ajoittain tietojen päivittämisessä hätäkeskusjärjestelmään (ERICA) on ollut viivettä. Tällainen tilanne tulee esim. kesken päivän alkaneesta sairauspoissaolosta. Prosessia on nyt korjattu tarkentamalla ohjeistusta, lisäämällä koulutusta ja tarkentamalla seurantaa.

Edelleen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on reagoinut AVI:n 2.6.2025 antamaan lisäselvityspyyntöön korjaamalla jo voimassa olevaa ohjetta ”vasteen automaattinen täydentäminen yksikön ollessa vajaalla vahvuudella”. Käytännössä pelastuslaitoksen tilannekeskuksen ja päivystävän palomestarin roolia valmiuden ja yksikkövahvuuden seuraamisessa ja muuttamisessa on kasvatettu. Seurantajakso 1.1.–31.7.2025 on osoittanut, että Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on pystynyt korjaamaan esitettyä ongelmaa hälytysvasteissa.

Seurantajaksolla on ollut 2095 A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävää, joista 62 tehtävää, eli 2,96% tehtävistä, hälytysvastetta ei ole täydennetty pelastusryhmäksi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että pelastuslaitoksen hälytysohje, periaatteet muodostelmien hälyttämisessä ja hälyttämisen toteutus vastaavat pelastustoimen järjestämislaissa ja pelastuslaissa asetettuja sekä voimassa olevan pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen tarkennettuja vaatimuksia.

Keskeinen syy vajaavahvuisilla yksiköillä toimimiseen on henkilöstövaje erityisesti pelastajien osalta. Henkilöstövaje johtuu toisaalta tiukasta talouskehyksestä ja toisaalta kansallisesta pelastajapulasta. Etukäteen tiedossa olevat poikkeamat vuorovahvuudessa hoidetaan tarkalla vuorosunnittelulla. Äkilliset vuorovahvuuspoikkeamat korjataan henkilöstön siirtämisellä paloasemien välillä ja kutsumalla henkilöitä ylitöihin. Ylitöiden haasteena on tiukka talouskehys, ylityöhenkilöstön saatavuus ja työaikalain tuomat rajoitukset.

Liitteet:

1. Luettelo 1.1.-31.7.2025 väliseltä ajalta niistä A- ja B-kiireellisistä tehtävistä, joihin ensimmäisessä hälytysvasteessa on hälytetty pelastusryhmää pienempi muodostelma
2. Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei ole täydennetty pelastusryhmäksi